

Od milja smo ga zvali mali Mirza. Sa samo 16 godina, cvrsto je odlucio da brani, svoju jedinu domovinu. Nismo ga zvali tako, zbog njegovog rasta. Zvali smo ga zbog njegove mladosti.

Od prvoga dana se ukljucio u borbu. Sreli smo se u Kladnju. Krenuo je sa nama sa muhadzerskom torbom preko ramena. Po njegovom temperamentu sam zakljucio da ce biti dobar borac. Takvi su najcesce i ginuli.

Prije rata ga nisam poznavao. Velika je razlika u godinama. Oca i amidze sam mu znao. Pitao se mali Mirza, sta je sa njegovim ocem Mesudom. Sta je sa njegovim amidzom Izetom? Hoce li ih cetnici zive pustiti iz Vlasenice? Naisaretio je Mirza da ce ih cetnici pobiti. U njemu je sve vise rastao gnjev i jacala zelja za osvetom.

Nasa ceta je sastavljena, mahom od mladih boraca. Ja sam, eto sa 28 godina, spadao u grupu starijih boraca. Smetalo mi je, sto su ljudi, srednjih godina, govorili da su stari za borbu. Nisu govorili da je Mirza, mlad za borbu. Slali smo naseg malog Mirzu, u skolu. Nije htio. Umjesto knjige, izabrao je fisekljije. Olovku je zamijenio puskom. Nase poznanstvo u ratu je prerاسlo u prijateljstvo. Postovao me je Mirza. Postovao sam i ja njega. Sto je rat vise odmicao, htio je da bude blizu mene u borbi. Uvijek bih smislio nesto, da ga udaljim iz najzesce vatre. Da bude sto dalje od mene. Brzo je sazrijevao. Znao se Mirza nasaliti a i razljutiti. Bio mi je simpatican. Imao je i svoj stav, kojeg je branio. Nije samo klimao glavom i odobravao misljenje drugih.

Tako je bilo i u bitci na Majevici. Izmislio sam da ce nas cetnici napasti sa ledja. Ostavio sam njega i Berneta iza nas, da nam cuvaju ledja. Uozbiljio sam se i rekao:

- Vjerujem u vas i ovo je povjerljiv zadatak. - Cuvajte nam ledja.

Slagao sam. Nije bilo opasnosti za cetnicki napad sa ledja. Zelio sam da ih zastitim, koliko je to bilo moguće, u ratu. A ko ce znati. Mozda je i bilo opasnosti. Dobijali smo zadatke, a da nismo znali ni gdje se tacno, nalazi neprijatelj. Nismo znali ni gdje smo mi. Jednostavno smo trazili neprijatelja. U ovoj akciji nismo imali ni vodica. Niko od nas, nikada, nije bio ni blizu ovoga terena. Bosnjacki narod iz obliznjih sela se iselio. Niko nije znao, tacno gdje su neprijateljske linije. Logicno je da su negdje oko srpskih sela. Idemo po karti. Naici ce mo negdje na neprijatelja.

U tom trazanju neprijatelja, poginuo je Dautovic Ibro. Nagazio je na minu. Nije se patio. Ibro je bio u drugoj grupi za napad. Bili su podaleko od nas. Ranjen je Telalovic Ferid. Pogodjen je pored samog srca. Poslije Ibrine pogibije i Feridovog ranjavanja, grupa se vratila nazad. Odustali su od napada.

Misljanja smo da bi neprijatelj, treba biti negdje u blizini. Odlucismo se da krenemo u napad. Razvijeni smo u strijelce. Neki idu prebrzo naprijed. Usporavamo ih. Pantomimom pokazujem Medi i Kerimu da uspire. Da formiramo liniju. Stadoh kao ukopan. Ni sam ne znam kako vidjeh, zategnutu zicu. Bila mi je bukvalno na nozi. Nije bila dobro zategnuta. Zica od potezne mine. Kao da mi neko rece: "Sagni se Semso." Opet moj instikt. Moj najvjerniji jaran. Nikad me nije izdao. Zaustavih borce. Sve pokazujem rukama. Medo i Kerim se pocese smijati, kad im pantomimom pokazah da smo u minskom polju, uozbiljise se. Shvatise sta im govorim. Razgledah oko sebe i primijetih minu, 2 metra od mene. Pored samog zbuna. Vidjeh jos mnogo mina. Izvukosmo se oprezno iz minskog polja.

Sad smo sigurni da je neprijatelj blizu. Mine su nasi obavjestajci. Ovo je nas prvi susret sa minskim poljem. Sta sa minama? Ko ce ih skinuti? Ko zna?

Pridje mi Senad. Zna o minama. Skinucemo ih zajedno. Ne da mi da budem sa njim. Govori mi

- Nemoj ti Semso. - Imas djecu i zenu. - Ja nemam. - Ja cu ih skinuti.

Ne odustajem.

- Zajedno cemo ih skinuti.

Prilazimo oprezno. Provjeravamo da nisu vezane jedna za drugu. Da ne bi povlacenjem zice prema upaljacu jedne mine, aktivirali drugu, zajedno vezanu minu. Obicno se postave i pastete. One su u zemlji. Ne vide se. Bilo kako bilo, valja ih demontirati.

Pocinjemo sa skidanjem mina. Opipavamo prostor. Opipavamo minu. Senad radi demontazu. Radimo polahko. Oprezno. Sasvim lagano. Doticemo je samo vrhovima prstiju. Nježno. Ruke drhte. Znoje se. Skidosmo prvu minu. Sa drugima je islo lakse. Demontirali smo minsko polje. Sad mozemo naprijed.

Napad!

Privlacimo se neprijatelju. Ne znamo tacno gdje su. Kako su uredili svoju liniju. Koliko ih ima? Vidjecemo kada se priblizimo. Krecemo se oprezno. Polahko. Mic po mic. Korak po korak. Od drveta do drveta. Idem i pitam se:

- Ko li ce prvi zapucati? - Ko ce koga iznenaditi? - Cija li ce krv danas proiliti?

Jednostavno tako mora biti. Rat je.

Sastavi nesto, kao grom iz vedra neba. Kao da je bukva eksplodirala. Pljusti kisa gelera oko nas. Padaju grane po nama. Stadoh kao ukopan. Ni ne zalegoh. Jednostavno gledam u dimnu zavjesu. Pljuste geleri po suhom liscu... Jauk!!!!!!! Majko moja! Zar opet? Ko je pogodjen, sad? Cija je to junacka krv pala? Cija to krv zaljeva suho lisce? Cija to krv natapa, bosansku zemlju??? Zemljo moja! Zar si jos zedna? Zar si jos zedna nase krvi? Dokle zemljo? Zar nije dosta? Zar ti nije dosta? Zemljo moja! Zemljo bosanska! Zar ti je malo? Krvava zemljo! Uzmi! Uzmi nas sve! Progutaj nas zemljo. Uzmi i mene. Evo ti i moja krv. Halal ti bilo. Ostavi druge da zive. Ostavi mi Mirzu. Ostavi mi Berneta. Ostavi nam djecu neka zive. Ostavi ih da te brane. Uzmi one koji nered cine po tebi. Zasto nas? Ama, zar ti nije dosta bosnjacke krvi? Zar nije? Zemljo moja bosanska.

Osvijesti me zov. Zov ranjenika!!! Medooooooooooooooooo! Jeci bosanska suma od krika ranjenog brata. Jeci suma od bolnog povika.

Ko je??? Ko to zove??? Znam!!! Kerim!!! Zove moj skolski drug. Zove najboljeg jarana Medu. Zove Kerim: " Medoooo ne ostavljaj me!"

Ne vidi nas, Kerim. Ne cuje nas, Kerim. Oko njega smo.

- Necemo te ostaviti Kerime. - Tu smo mi. - Uz tebe smo. - Ne boj se. - Necemo te ostaviti cetnicima.

Kao da govorim u maglu. Kerim i dalje zove. Nije svjestan sta se desava oko njega.

Otkriveni smo. Neprijatelj je otvorio zestoku vatru. Pucaju visoko iznad nas. Spasava nas velika padina. Zaklanja nas i drvece. Neprijatelj je na vrhu brda. Da su na samoj ivici padine, sve bi nas pobili. Ne vide nas i pucaju napamet. Moze im se. Imaju municije. Mi sebi ne mozemo priustiti takav luksuz. Stedimo svaki metak. Moramo se povuci.

Sta se desilo?

Nasa izvidnica. Nasi mladici, nisu slusali naredjenje. Ne znam, bih li mogao reci da nisu slusali naredjenje. Krenuli su brzo naprijed. Jednostavno su prvi naletjeli na neprijatelja. Iznenadjenje. Neko od njih, umjesto da zapuca, uzviknuo je. Cetnici!!! Cetnici su se probudili i zapucali. Kazu da su spavali. Haj, pa u toj brzini zakljuci jesu li spavali, ili su samo lezali. Cetnici su prvi zapucali. Nasi se razbjezali nazad. Neki cetnik je ispalio granatu u bukvu. Bukvalno je prepolovio. Ko zna kako bi reagovali iiskusni ratnici u ovakvoj situaciji. Da li bi se snasli i zapucali na neprijatelja. Bio je to bas iznenadni kontakt sa neprijateljem. Jednostavno smo ih trazili po sumi. Po otkrivenom minskom polju smo znali da su tu negdje.

Sta reci, osim, ratno neiskustvo.

Moramo se povlaciti. Faktor iznenadjenja je propao. Mi, nismo smjeli prihvatati dugotrajniju borbu u napadu. Nejmano dovoljno municije ni kvalitetnog oruzja. U odbrambenim akcijama, nije bilo povlacenja. Tu se nije smjelo popustiti i dopustiti cetnicima da udju u naseljena mjesta.

U povlacenju naidjismo na Mirzu i Berneta. Idu sa nama nazad. Nosimo ranjenog Kerima.

Shvatili su Mirza i Berne da sam ih prevario. Pametni su to momci.

Mirza je brzo sazrijevao. Rat ga je ucinio ozbiljnijim i zrelijim. Izrastao je u respektabilnog borca. Bio je Mirza u svakoj akciji. Bio je Mirza i u Gradaccu.

Stojimo pred jednom kucom u Gradaccu. Mirza drzi moj Zagi. Razgleda ga. Prvi put ga vidi. Ceprka nesto oko njega. Povuce zatvarac u zadnji polozej. Sve to cujem a okrenut sam na drugu stranu. Izostren sluh ratnika. Mahinalno se okrenuh i odgurnuh cijev Zagija u drugu stranu. Rafal... Istrgoh mu Zagi iz ruku.

Prepao se Mirza. Scururio se pod balkon kuce. Kroz suze mi govori:

- Bio sam okren`o cijev prema tebi. - Mog`o sam te ubiti.

Smirih moga Mirzu. Objasnih mu da kod Zagija, zatvarac ostaje u zadnjem polozeju, nakon povlacenja rucice zatvaraca. Ne vraca se u prednji polozej. Kad se pritisne okidac, odmah ubacuje metak u cijev i ispaljuje ga. Mnogi su mislili da ne moze opaliti, dok se zatvarac ne vrati u prednji polozej i ubaci metak u cijev. Nije isti slucaj, kao recimo kod automatske puske. Mozda sam predosjetio nesrecu i zato nisam htio ponijeti Zagi.

Dugo je moj Mirza bio potisten. Dugo je razmisljao kako me je mogao ubiti. Osjecao se krivim. A sta da me je ubio? Kako bi to podnio?

Takav slucaj smo vec vidjeli. U sali je prijatelj ubio najboljeg prijatelja. Htio je ubiti i sebe. Spasili su ga od samoubistva saborci. Brzo su reagovali i oteli mu pusku.

Kako su proticali ratni dani, Mirza je bio sve vise nervozniji. A kako i ne bi. Rat je ucinio svoje. Mnogo je obaveza na njegovim plecima. Iza njega je godina dana ratovanja. Oduzeta mu je mladost. Jednostavno prekinuta. Nejma Mirze skolarca. On je nestao. Toga Mirze vise nejma. Ima Mirza borac, ratnik, bosanski gazija.

Brinuo je Mirza o neni i sestri. Nasao im smjestaj u Domu penzionera. Mirza glava porodice sa 16 godina. Borac i glava porodice. Dvije teske i odgovorne duznosti i za mnogo starije. Jos uvijek ceka svoga babu da mu prepusti brigu o porodici. Mirza ce i dalje u borbu. O porodici neka brine babo. Da mu se skine jedna briga sa mladalackih pleca. Nejma ga! Ne dolazi babo. Sve je manje nade da ce ga Mirza ugledati zivog.

Prodje i 92 god. Stize i 93. Zima 93 godine. Uskoro ce i proljece. Procvjetace ljiljani.

Izasao mali Mirza na tekmu. Razbacio sa rajom na dva, na skolskom igralistu u Staricu. Po snijegu i u vojnickim cizmama. A i u cemu bi drugom. Patika nejmano. Vole vlasenicani nogomet. U Vlasenici je mali nogomet bio atrakcija. U Vlasenici se vazda igrao dobar nogomet.

Granata!!! 20. februar 1993.god.

Kobna za malog Mirzu, za Medu, Za Bernesa, za Enesa. Pala je medju njih. Iskasapila ih. Crveni snijeg!!! Razlivena herojska krv po snijegu. Po snijegu na nogometnom igralistu.

Posljednja!!! Mirzina... Medina... Bernetova... Enesova... Tekma.

Nije se vise igrao nogomet vlasenickim borcima. Ne, na tom igralista. Nikad vise!

Cuh zalosnu vijest. Skamenih se.

Nisam bio sa njima. Da jesam, razbacio bih i ja sa njima. Ne bi me masilo. Volim i ja mnogo

nogomet.

Idem da ih vidim. Da se uvjerim. Mozda nije istina. Sve mislim da cu ih zateci zive. Razbacicemo zajedno na dva.

Istina!!! Gorka istina!!! Istina je ono sto sam cuo.

Trazim ih po Kladnju. Ne znam gdje su njihova tijela.

Konacno saznadoh gdje su. Efendija ima kljuc. Sad ce on da otvori vrata... Ide!

Skida Efendija zaledjene opasace sa njih. Izuva im zaledjene cizme. Uniformu ne. Sehidi se sahranjuju u uniformi. Ne gasule se. Njih je gasulio bosanski snijeg.

Nesto mi govori. Ne cujem ga. Ne mrdam. Samo ih gledam. Cetvorica ih. Jedan do drugoga. Leze! Spavaju! Mirza!!! Medo!!! Bernes!!! Enes!!! Ostavi me efendija... Ne zuri... Hocu da ih se nagledam. Ne zatvaraj sanduke. Posljednji sam put sa njima na Dunjaluku.

Kerim nije uspijo preboljeti rane. Nakon teske borbe je preselio na Ahiret. Prica se da su doktori krivi za njegovu smrt.

U Tuzli, ispred doma penzionera, sretoh Mirzinu sestru. Na glavi joj Mirzina vojnicka kapa. Na kapi zlatni ljiljani. Srce mi krvari.

Ko se sad brine o tebi sestro draga?

Moj Mirza!!! Zlatni ljiljane!!! Ne dadose ti dusmani da procvjetas.

Mirza!!! Medo!!! Bernese!!! Enese!!! Kerime!!! Ibro!!! Uvijek ce vas se sjecati vas saborac!

Ne prepustam vas zaboravu!

PLBiH.ORG

WWW.PLBiH.ORG